

UMIROVLJENICI I MIROVINE U HRVATSKOJ

Prema podacima za mjesec travanj 1994. godine Hrvatska je imala 808.616 umirovljenika. Istovremeno je ukupan broj zaposlenih (bez vojske i policije) iznosio oko 1 mln i 200 tisuća osoba. To znači da na jednog umirovljenika dolazi 1,5 zaposlenih, dok je uobičajeni odnos u razvijenom svijetu 1:2.5 do 1:3.0 u korist zaposlenih. To govori o ogromnom troškovnom pritisku koji, u ovim teškim poratnim vremenima, umirovljena populacija vrši na nacionalni dohodak Hrvatske. To stvara velik broj problema o kojima se putem medija upoznala i hrvatska javnost.

Broj umirovljenika naglo je rastao posljednjih godina. To je prije svega posljedica odlaska mnogih zaposlenih u prijevremenu starosnu mirovinu, ali isto tako vrlo čestog dokupa staža od strane osiguranika. U toku 1993. godine broj onih koji su otišli u prijevremenu mirovinu bio je 62.799, a broj onih koji su dopunili staž osiguranja iznosio je 45.032.

Postoje tri osnovne kategorije umirovljenika: radnici, samostalni privrednici i poljoprivrednici. Najveći je broj umirovljenika prve kategorije (93%), dok su druge dvije kategorije neznatno zastupljene (samostalni privrednici - 2.1% i poljoprivrednici - 4.9%).

U kategoriji "radnika" krije se grupa umirovljenika - osiguranika bivše JNA. Bilo ih je 2.4% u prvoj grupi umirovljenika. Radi specifičnosti njihovog položaja te smo umirovljeni-

ke posebno izdvojili i o njima dali osnovne podatke.

Ukupni izdaci za mirovine u 1993. godini činili su 8.21% bruto domaćeg proizvoda Hrvatske. Prosječne mirovine su zaostajale za prosječnim plaćama. Prema podacima za veljaču, prosječna je neto-plaća u Hrvatskoj iznosila 1.111.642 HRD, dok je u travnju prosječna mirovina iznosila 821.380 HRD, što je udio od 74% (utjecaj inflacije za dva mjeseca se može zanemariti).

Zaostajanje mirovina za plaćama, pored ostalog, može se objasniti kako niskim plaćama osiguranika prije umirovljenja tako i malim mirovinskim stažom u vrijeme samog umirovljenja. Naime, u 1993. godini u Fondu radnika korisnici starosnih mirovina u prosjeku su imali radni staž od 33 godine 1 mjesec i 22 dana. S druge strane, korisnici invalidskih mirovina imali su prosječno radni staž od 23 godine, 3 mjeseca i 22 dana.

Ovdje dajemo detaljan pregled umirovljenika prema kategorijama i osnovi umirovljenja, koji može biti zanimljiv za sve one koje zanima ova materija.

Izvor svih podataka jesu dokumenti Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika. Svi se podaci odnose na mjesec travanj 1994. godine. Svote prosječnih mirovina umanjene su za porez i prizrez.

Tablica 1.

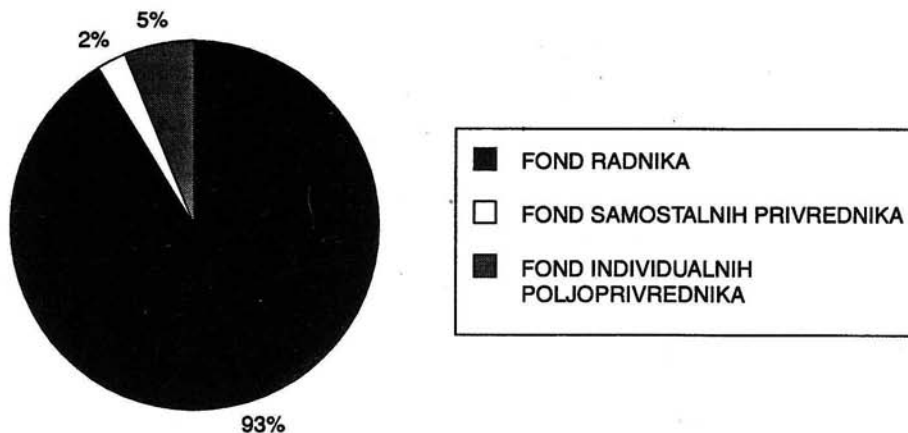
Broj korisnika mirovina u Republici Hrvatskoj za mjesec travanj 1994. po fondovima i osnovama umirovljenja

Red. broj	FOND	BROJ KORISNIKA MIROVINA PREMA VRSTI							
		starosni	%	invalidski	%	obiteljski	%	ukupno	%
1.	RADNIKA	400.743	93,1	167.605	91,2	183.632	94,5	751.980	93,0
2.	SAMOSTALNIH PRIVREDNIKA	5.873	1,4	5.579	3,0	5.290	2,7	16.742	2,1
3.	INDIVIDUALNIH POLJOPRIVREDNIKA	23.822	5,5	10.558	5,7	5.514	2,8	39.894	4,9
4.	SVEUKUPNO	430.438	100	183.742	100	194.436	100	808.616	100

Napomena: U fond radnika su uključeni umirovljenici - osiguranici bivše JNA.

Grafikon 1.

Struktura broja korisnika mirovina po fondovima

Tablica 2.

Broj korisnika i visina mirovina u fondu osiguranja radnika (travanj 1994.)

SVOTA MIROVINA u HRD	UKUPNO		STAROSNA MIROVINA		INVALIDSKA MIROVINA		OBITELJSKA MIROVINA	
	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina
do 350.000	79.743	357.504	24.437	241.118	20.265	230.801	35.041	240.603
350.001 - 500.000	220.583	418.733	79.268	420.602	63.209	417.770	78.106	417.616
500.001 - 650.000	130.532	567.375	53.547	572.308	32.501	569.221	44.484	560.088
650.001 - 800.000	160.430	726.916	119.875	727.643	29.212	730.458	11.343	710.111
800.001 - 1.075.000	95.467	910.717	73.855	912.347	13.864	904.976	7.748	905.990
1.075.000 i više	47.172	1.286.795	39.147	1.292.499	5.661	1.267.121	2.364	1.214.075
SVEUKUPNO	733.927	612.697	390.129	705.223	164.712	550.282	179.086	468.539

Tablica 3.

Broj korisnika i visina mirovina osiguranika bivše JNA (travanj 1994.)

SVOTA MIROVINA u HRD	UKUPNO		STAROSNA MIROVINA		INVALIDSKA MIROVINA		OBITELJSKA MIROVINA	
	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina
do 350.000	—	—	—	—	—	—	—	—
350.001 - 500.000	724	453.714	21	422.273	35	418.709	668	456.537
500.001 - 650.000	2.673	581.250	170	616.771	438	604.497	2.065	573.394
650.001 - 800.000	6.188	728.736	3.673	735.828	1.256	728.236	1.259	708.548
800.001 - 1.075.000	6.354	927.932	4.856	936.879	1.008	906.412	490	883.532
1.075.000 i više	2.114	1.201.932	1.894	1.205.108	156	1.164.681	64	1.198.768
SVEUKUPNO	18.053	821.390	10.614	909.024	2.893	791.373	4.546	635.886

Tablica 4.

Broj korisnika i visina mirovina samostalnih privrednika (travanj 1994.)

SVOTA MIROVINA u HRD	UKUPNO		STAROSNA MIROVINA		INVALIDSKA MIROVINA		OBITELJSKA MIROVINA	
	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina
do 350.000	8.201	254.564	2.012	268.457	2.357	266.871	3.832	239.724
350.001 - 500.000	3.191	414.314	1.184	413.427	1.293	413.600	714	417.080
500.001 - 650.000	2.155	569.890	868	577.522	780	570.982	507	555.142
650.001 - 800.000	1.618	729.434	875	735.306	566	724.256	177	716.986
800.001 - 1.075.000	1.174	917.407	651	921.177	464	920.672	59	850.133
1.075.000 i više	403	1.147.361	283	1.149.064	119	1.143.883	1	1.079.499
SVEUKUPNO	16.742	439.465	5.873	527.685	5.579	462.880	5.290	316.828

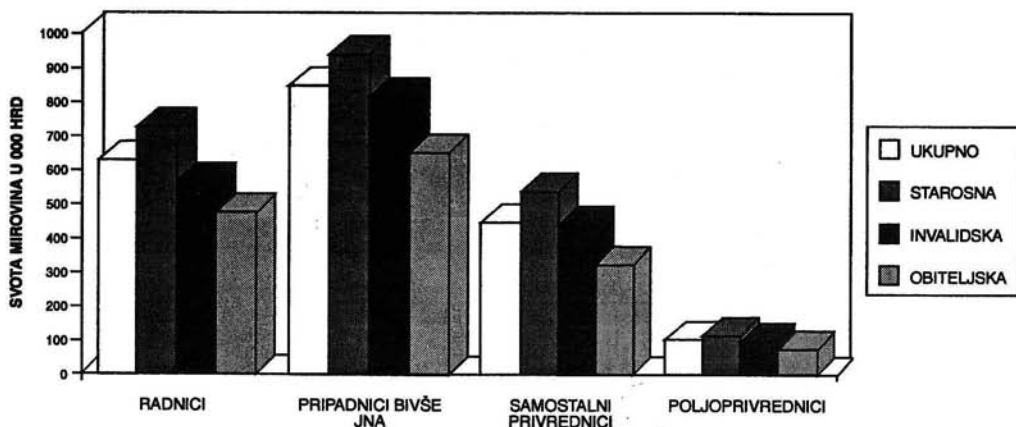
Tablica 5.

Korisnici i visina mirovina poljoprivrednika (travanj 1994.)

SVOTA MIROVINA u HRD	UKUPNO		STAROSNA MIROVINA		INVALIDSKA MIROVINA		OBITELJSKA MIROVINA	
	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina
do 80.000	5.820	57.547	979	56.090	732	49.492	4.109	59.416
80.001 - 90.000	21.695	84.826	14.487	84.839	6.933	84.804	275	84.690
90.001 - 120.000	3.978	102.849	2.445	103.051	1.201	102.703	332	101.897
120.001 - 160.000	3.283	136.522	2.329	137.564	546	135.912	408	131.386
160.001 - 200.000	1.472	170.165	424	173.561	807	166.134	241	177.689
200.000 i više	3.646	268.799	3.158	267.032	339	303.267	149	213.749
SVEUKUPNO	39.894	106.860	23.822	116.413	10.558	100.232	5.514	78.281

Grafikon 2.

Prosječna mjesečna svota mirovina prema fondovima i vrstama prava za travanj 1994.

Priredio: Ivan Jergović